

שבת דף קלג

סוף הדרשה להתיר למילה לדוחת צרעת: ... **תלמוד לומר: כסר - ואף על פי שיש שם בהרת**

קושי: תינח גדול דכתיב בהו **כסר**, קטן נמי כתיב ביה **כסר**, בינוני מנלן?

תירוץ: אמר אביי: אתיא מביניא:

מגדול לא אתיא - שכן ענוש כרת, מקטן לא אתיא - שכן מילה בזמנה, הצד השווה שבהן - שכן נימולין ודוחין את הצרעת, אף כל שנימולין דוחין את הצרעת.

אין צורך לפסוק להראות שמילה בזמנה דוחה צרעת: רבא אמר: מילה בזמנה דוחה לא צריכא קרא, מקל וחומר אתיא: ומה שבת דחמירא - דוחה, צרעת לא כל שכן!

קושי: אמר ליה רב ספרא לרבא: ממאי דשבת חמירא, דילמא צרעת חמירא? שכן דוחה את העבודה, ועבודה דוחה את השבת!

תירוץ: התם, לאו משום דחמירא צרעת, אלא משום דגברא הוא דלא חזי.

קושי: אמאי? ויקוץ בהרתו ויעבוד!

תירוץ: מחוסר טבילה הוא.

קושי: תינח - נגעים טמאים, נגעים טהורים - מאי איכא למימר?

תירוץ אחר לקושי הראשון של רב ספרא: אלא אמר רב אשי: היכא אמרינן דאתי עשה ודחי לא תעשה - כגון מילה בצרעת, אי נמי ציצית וכלאים, דבעידנא דמתעקר לאו - קא מוקים עשה. הכא (עבודה וצרעת), בעידנא דמתעקר ללאו - לא קא מוקים עשה.

והא דרבא ורב ספרא תנאי היא; דתניא: **כסר ואף על פי שיש שם בהרת ימול, דברי רבי יאשיהו. רבי**

יונתן אומר: אינו צריך, שבת חמורה - דוחה, צרעת - לא כל שכן?

2 קריאות של הסוגיה

כסר ואף על פי שיש שם בהרת ימול, דברי רבי יאשיהו	הספרי כסע הצרעת צטרו טאף וצטרו, צעטות - אי אתה עושה, אבל עושה אתה בסיב שעל גבי רגלו ובמוט שעל גבי כתיפו. ואם עברה - עברה.
קושי	הא למה לי קרא? דבר שאין מתכוין הוא, ודבר שאין מתכוין - מותר!
תירוץ אביי	רק לפי רבי יהודה, דאמר: דבר שאין מתכוין אסור
תירוץ רבא	גם ר' שמעון כי זה ספיק רישיה
קושי על אביי	הלא גם אביי ורבא אמרו: מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות
תירוץ	בתר דשמעה מרבא סברה

קושי: ואביי (לפי הנוסח הראשון לפי ההוה אמינא) אליבא דרבי שמעון, האי **כסר** מאי עביד ליה?

תירוץ: אמר רב עמרם: באומר: לקוץ בהרתו הוא מתכוין.

קושי: תינח גדול, קטן מאי איכא למימר?

תירוץ: אמר רב משרשיא: באומר אבי הבן לקוץ בהרת דבנו הוא קא מתכוין.

קושי: ואי איכא אחר - ליעביד אחר, דאמר רבי שמעון בן לקיש: כל מקום שאתה

מוצא עשה ולא תעשה, אם אתה יכול לקיים שניהם - מוטב, ואם לאו - יבא עשה

וידחה לא תעשה!

תירוץ: דליכא אחר.

אמר מר: **יום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד.**

מקור: מנא הני מילי?

1. אמר חזקיה, וכן תנא דבי חזקיה: **אמר קרא צא תותי'ו נטט עב בקר שאין תלמוד לומר עב בקר. מה תלמוד לומר עב בקר - בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו.**
2. אביי אמר: אמר קרא **עלת שכת כשכתו** - ולא עולת חול בשבת, ולא עולת חול ביום טוב.
3. רבא אמר: אמר קרא **הוא צכפו יעשה צכס, הוא - ולא מכשירין, צכפו** - ולא מילה שלא בזמנה, דאתיא מקל וחומר.
4. רב אשי אמר: **שכתו** עשה הוא, והוה ליה יום טוב עשה ולא תעשה, ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה.

כלל אמר רבי עקיבא וכו'.

קביעת ההלכה: אמר רב יהודה אמר רב: הלכה כרבי עקיבא.

מקור אחר עם אותה שיטה וגם קביעת ההלכה: ותנן נמי גבי פסח כי האי גוונא: **כלל אמר רבי עקיבא:** כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מערב שבת - אינה דוחה את השבת, שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת - דוחה את השבת. ואמר רב יהודה אמר רב: הלכה כרבי עקיבא.

שאלה: למה צריך לקבוע ההלכה בשתי המקומות?

תשובה: וצריכא, דאי אשמעינן גבי מילה - התם הוא דמכשירין אפשר לעשות מאתמול לא דחו שבת, דליכא כרת. **אבל פסח דאיכא כרת** - אימא לידחו שבת. ואי אשמעינן גבי פסח - משום דלא נכרתו עליה שלש עשרה בריתות, אבל מילה דנכרתו עליה שלש עשרה בריתות - אימא לידחו שבת, צריכא.

משנה. עושין כל צרכי מילה [בשבת]; מוהלין ופורעין ומוצצין, ונותנין עליה איספלנית וכמון. אם לא שחך מערב שבת - לועס בשיניו ונותן, אם לא טרף יין ושמן מערב שבת - ינתן זה בעצמו וזה בעצמו. ואין עושין לה חלוק לכתחילה, אבל כורך עליה סמרטוט. אם לא התקין מערב שבת - כורך על אצבעו ומביא, ואפילו מחצר אחרת.

גמרא. מכדי קתני כולהו, כל צורכי מילה לאתויי מאי? - לאתויי הא, דתנו רבנן: **המל, כל זמן שהוא עוסק במילה - חוזר בין על הציצין המעכבין את המילה בין על הציצין שאין מעכבין את המילה. פירש, על ציצין המעכבין את המילה - חוזר, על ציצין שאין מעכבין את המילה - אינו חוזר.**

דחייה	מאן תנא פירש אינו חוזר?	
עד כאן לא קאמר רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה התם - משום דלא בעינן זה אי - ואטרו , אבל הכא דבעינן זה אי - ואטרו - הכי נמי	ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מפשיט אדם את הפסח עד החזה, דברי רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה. וחכמים אומרים: מפשיטין את כולו	רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן
דילמא עד כאן לא קאמר רבי יוסי התם - דלא ניתנה שבת לידחות, אבל הכא דניתנה שבת לידחות - הכי נמי!	הא מני - רבי יוסי היא, דתנן: בין שנראה בעליל ובין שלא נראה בעליל - מחללין עליו את השבת, רבי יוסי אומר: נראה בעליל - אין מחללין עליו את השבת	אמר רב אשי
	רבנן דפליגי עליה דרבי יוסי היא, דתנן: ארבעה כהנים נכנסין, שנים בידם שני סדרים, ושנים בידם שני בזיכין. וארבעה מקדימין לפניהם, שנים - ליטול שני סדרים, ושנים - ליטול שני בזיכין. המכניסין עומדים בצפון ופניהם לדרום, והמוציאין עומדים בדרום ופניהם לצפון. אלו מושכים ואלו מניחין, טפחו של זה בצד טפחו של זה, משום שנאמר (שמות כה) אָפְנֵי תַמִּיּוֹ. רבי יוסי אומר: אפילו אלו נוטלין ואלו מניחין - אף זה היה תמיד	נהרדעי